

REVISIONSRAPPORT
**GRUNDLÄGGANDE
GRANSKNING AV
Regionstyrelsen**

Revisionskontoret
Jan-Olov Undvall
Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/30/2020

Innehållsförteckning

1	BAKGRUND.....	3
2	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	3
3	AVGRÄNSNING.....	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	ANSVARIG STYRELSE/NÄMND.....	4
6	METOD	4
7	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
7.1	VERKSAMHETSPLAN OCH BUDGET	5
7.2	TOLKNING AV FULLMÄKTIGES MÅL.....	6
7.3	UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING.....	6
7.3.1	Verksamhetsuppföljning	7
7.3.2	Styrelsens protokoll.....	7
7.3.3	Genomförande av uppdrag från regionfullmäktige.....	8
7.3.4	Uppföljning av ekonomi	8
7.3.5	Beslut om åtgärder	9
7.3.6	Styrelsens arbete med internkontrollplan.....	9
7.3.7	Har styrelsen utövat uppsiktsplikten på ett tillfredsställande sätt	11
7.3.8	Beredning av regionplanen.....	12
7.3.9	Dataskyddsombud.....	13
7.4	MÅLUPPFYLLELSE	14
7.4.1	Mål för verksamhet och ekonomi.....	14
7.5	BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER.....	14
8	KVALITETSSÄKRING	15
9	UNDERTECKNANDE.....	15

1 BAKGRUND

Regionens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Styrelse och nämnder ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt att de föreskrifter som gäller för verksamheten följs. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år avseende nämnder och styrelser och är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser.

I föregående års grundläggande granskning framkom att styrelsen hade en bristfällig måluppfyllelse och delar av återrapporteringen var också bristfällig. Kritik riktades också mot brister i uppsiktsplikten gentemot hälso- och sjukvårdsnämnden.

Händelser från året som gått har varit präglad av covidpandemin. Vissa uppdrag har flyttats fram som t.ex. införande av internkontrollmodulen i Stratsys.

Ovanstående iakttagelser har följts upp som en del av den grundläggande granskningen.

2 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med den grundläggande granskningen har varit att ge underlag för revisorerna att uttala sig om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt, om verksamheten sköts på ett ekonomiskt tillfredställande sätt och om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

Styrning, uppföljning och kontroll

- Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?
- Finns resultatmål för ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeriktning och prioritering?
- Har styrelsen haft en regelbunden uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?
- Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?
- Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?
- Har styrelsen haft en tillfredsställande uppsiktsplikt?
- Har styrelsen vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?
- Har styrelsen utsett ett dataskyddsombud?

Måluppfyllnad

- När styrelsen fastställda mål för verksamhet och ekonomi?
- Har styrelsen ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?

3 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2020. Styrelsens räkenskaper omfattas inte av denna granskning då de granskas i samband med regionens bokslut.

4 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Reglemente för Regionstyrelsen 2019-2022 (RS/2343/2016)
- Regionplan 2020-2022 (RS/334/2019)
- Reglemente och riktlinje för intern kontroll och styrning (RS/598/2018)
- Regler för planering och uppföljning av Region Jämtland Härjedalens styromdell (RS/101/2015)
- Fullmäktigebeslut

5 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen avser regionstyrelsen.

6 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårs- och årsrapporter och hearingar.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 VERKSAMHETSPLAN OCH BUDGET

Revisionsfråga: Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?

Enligt den styrmodell som var gällande vid tidpunkten för verksamhetsplanering inför 2020 skulle styrelsens verksamhetsplan fastställas i oktober. Styrelsens verksamhetsplan fastställdes dock i december 2019 och anmäldes till regionfullmäktige i juni 2020.

Verksamhetsplanen har under 2020 reviderats i mars, maj, september. Den reviderade verksamhetsplanen från september anmäldes i oktober till regionfullmäktige.

Revideringen i mars avsåg följande förändringar:

- Förändring av tilldelad budgetram 1 459,9 mkr med anledning av revidering av regionplanen i februari.
- Tillägg i målavsnittet om ekologiska livsmedel pga. att regionservice omflyttning till regionstaben.

Revideringen i maj avsåg följande förändringar:

- Förändring av mätetalet under resultatmålet ”Medarbetare” om att 33 % av medarbetarna och cheferna ska ha genomgått utbildning ersattes med en aktivitet om att starta upp ledare- och medarbetarskapsprogrammet.
- För resultatmålet ”Effektivare inköp” omformulerades mätetalet till att större andel av inköp ska vara upphandlat.

I samband med revideringen i maj fick regiondirektören i uppdrag att se över om det finns mål som kan leda till en sämre förmåga för regionen att leda och styra verksamheten i kristid och en åiterrapportering skulle göras i augusti. Någon avrapportering avseende detta har vi inte funnit i styrelsens protokoll från augusti.

Revideringen i september avsåg följande förändringar:

- Resultatmålet om ”Ökade intäkter” ströks.
- Resultatmålet om ”Bättre verktyg för analys och uppföljning” ströks.
- Resultatmålet ”Stärka bilden av regionen som attraktiv plats och arbetsgivare” ändras till ”Stärka bilden av regionen som välkomnande, handlingskraftig och pålitlig”.

Bedömning

- . Regionplanen hade hunnits reviderats två gånger innan den anmäldes. Vi anser att anmälan bör ske vid det fullmäktigemöte som följer efter fastställandet.
- Tidigare år har inte regionplanen anmälts till regionfullmäktige efter att Vi anser inte att fastställandet av verksamhetsplan och budget varit helt tillfredsställande för 2020; dels då fastställande inte skedde inom den tidsangivelse som framgår av den då gällande styrmodellen, dels då anmälan av verksamhetsplanen till fullmäktige gjordes först i juni 2020 den har reviderats. Vi noterar att i år har den revidering som gjordes i september anmälts till fullmäktige.

7.2 TOLKNING AV FULLMÄKTIGES MÅL

Revisionsfråga: Finns resultatmål för nämndens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?

2019 infördes en ny nämndorganisation vilket innebar att regionstyrelsens uppdrag och ansvar förändrades. Hälso- och sjukvårdsansvaret för den specialiserade vården och tandvård övergick till hälso- och sjukvårdsnämnden, medan ansvaret för Hälsovalet och övrig upphandlad vård hamnade hos styrelsen. Under 2020 har delar av Diagnostik, Teknik och Service (DTS) och läkemedelsenheten överflyttats till styrelsens förvaltningsområde.

Enligt den nya styrmodellen från 2020 ska regionplanens strategier och strategiska insatsområden konkretiseras i politiska resultatmål och mätetal för ett år.

Regionfullmäktige har i regionplan 2020-2022 beslutat om fyra strategier vilka visar den politiska viljeinriktningen och övergripande prioriteringar.

De fyra strategierna är:

- Strategi för länets utveckling
- Strategi för god vård
- Strategi för våra medarbetare
- Strategi för ekonomi- och verksamhetsresultat

I den senaste reviderade verksamhetsplanen från september framgår att regionstyrelsen har uttolkat strategierna i 26 politiska resultatmål och 15 mätetal vilket är en minskning av mätbara mål jämfört med 2019 då 24 av styrelsens 28 mål var mätbara. Vi noterar dock efter en sammanräkning att det är 24 politiska resultatmål och 14 mätetal i den senaste reviderade verksamhetsplanen.

Bedömning

- En nedbrytning av mål har skett i enlighet med styrmodellen. Dock konstaterar vi att förekomsten av mätbara mål blivit färre under 2020 vilket vi anser är otillfredsställande. Mätbara mål har betydelse för styrelsens uppföljning och kontroll.

7.3 UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING

Revisionsfråga: Har styrelsen haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?

Enligt styrmodellen sker återrapporteringen av ekonomi och verksamhet i form av månadsrapporter, delårsrapporter och årsredovisning. En del av regionstyrelsens uppföljning sker genom den uppföljningsplan som finns som bilaga till verksamhetsplanen.

Styrelsens uppföljningsplan

I styrelsens verksamhetsplan ingår också styrelsens uppföljningsplan. Syftet med uppföljningsplanen är att tillgodose kommunallagens krav på att styrelsen uppmärksamt skall följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning. I uppföljningsplanen anges vilka områden som särskilt ska följas upp under året.

Vi kan konstatera att de uppföljningar som ingått i uppföljningsplanen har genomförts under året. Samtliga månadsrapporter har behandlats av regionstyrelsen som ett ärende.

Månadsrapporter

Den löpande uppföljningen som sker framförallt genom månadsrapporterna ska innehålla en uppföljning av ekonomi, personal, produktion och verksamhet. Månadsrapporter tas

fram sju gånger under året och finns för februari, mars, maj, juni, september, oktober och november.

Vi kan konstatera att månadsrapporter finns framtagna för nämnda månader och omfattar delar i enlighet med styrmodellen.

När det gäller uppföljning av personalfrågor är det utförd tid, antalet anställda, bemanningsföretag och sjukfrånvaro som följts upp.

Månadsrapporterna för regionstyrelsen är i likhet med tidigare år på regionövergripande nivå. För följande delar i månadsrapporterna har dock uppgifterna specificerats mot styrelsen förvaltningsområde:

- Antal anställda.
- Ekonomiskt resultat.

7.3.1 Verksamhetsuppföljning

Antal anställda

Regionstyrelsen redovisar ett ökat antal anställda jämfört med 2019. Under 2020 har antalet anställda inom regionstyrelsen ökat från 247 till 513, en ökning med 267 medarbetare. En stor del av denna ökning uppges bero på att område (DTS) har omorganiserats och fr.o.m. 2020 ingår regionstyrelsens förvaltningsområde. 256 medarbetare har flyttat från hälso- och sjukvårdens förvaltningsområde till regionstaben. Även läkemedelsenheten har flyttats på samma sätt och motsvarar 10 medarbetare.

Bemanningsföretag inom primärvården

Läkare inom primärvården som arbetat åt ett bemanningsföretag har under 2020 kostat 104,7 mkr. Jämfört med 2019 är det en ökning med 4,9 mkr. Detta motsvarar 37,2 årsanställda, vilket är en ökning med 1,7 jämfört med 2019.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet har varit ett återkommande tema i månadsrapporterna. För regionstyrelsen är det tillgängligheten inom Hälsovalet som styrelsen primärt ansvarar för. I månadsrapporter redovisas tillgänglighet till medicinsk bedömning, för besök hos legitimerad personal, inom primärvården. Målet är att 85 % av de som söker kontakt ska få kontakt inom 3 dagar. Under året har tillgängligheten varierat mellan 72 % och 83 %. Man har därmed inte någon gång under året nått målet.

I månadsrapporten för juni framkom att ett flertal avbokningar skett m.a.a. coronapandemin och att regionen började bygga upp en vårdskuld.

Produktion

Det finns inga produktionssiffror i månadsrapporterna som är specifikt kopplat till Hälsovalet. Däremot sker en uppföljning av läkarbesök inom öppenvården. Öppenvård sker dock inom både primärvård och specialiserad vård. Enligt årsredovisningen har det skett en minskning av läkarbesök inom öppenvården med 30 998 besök under året. Minskningen uppges vara relaterad till pandemin.

Sjukskrivning

Under året har sjukfrånvaron ökat till 5,9 % och målet på 4,5 % har inte uppnåtts. Det finns ingen specificering av sjukfrånvaron i månadsrapporterna för regionstyrelsens förvaltningsområde.

7.3.2 Styrelsens protokoll

Protokollen har justerats och anslagits i enlighet med kommunallagen bestämmelser.

7.3.3 Genomförande av uppdrag från regionfullmäktige

Vi har utifrån följande stickprov granskat om styrelsen genomfört uppdrag från regionfullmäktige:

- (RS/554/2019) I samband med förfrågningsunderlaget inför 2021 beslutade regionfullmäktige att regionstyrelsen skulle vid beredningen av regionplanen 2021 beakta införande av en central budget inom regionstyrelsens ansvarsområde med 21 mkr. Vi kan konstatera att detta har genomförts.
- (RS/739/2019) Regionstyrelsen fick i uppdrag att upprätta regler för visselblåsarfunktionen. Vi konstaterar att detta har genomförts.

7.3.4 Uppföljning av ekonomi

Avvikelse mot budget i månadsrapporter, delårsrapporter och årsbokslut under 2020 enligt tabellen nedan efter justeringar av riktade statsbidrag och covid ersättning:

Månad	Regionstyrelsen tot.	Regionstaben	Vårdval	Regionövergripande kostnader (Pensionsavsättningar och riktade statsbidrag)	Totalt för regionen
Februari	42	0	4	38	9
Mars	56	-6	6	56	-8
April, tertialrapport 1	47	-9	4	52	-67
Maj	77	-12	3	86	-40
Juni	93	-24	7	111	-40
Augusti, delårsbokslut	44	-31	12	63	110
September	52	-36	11	77	112
Oktober	35	-18	9	44	112
November	65	-3	8	60	204
December, utfall	22	-39	3	58	224

- Orsaken till beräknat underskottet för tertialrapporten per april uppges bero på försämrade skatteintäkter och merkostnader för coronapandemin.
- Budgetavvikelsen för regionstyrelsen blir efter justering + 22 mkr. I likhet med tidigare år tillhör en stor del av de intäkter som intäktsförts på regionstyrelsen hälso- och sjukvårdsnämnden, totalt 376 mkr.
- Efter justering för statlig covid ersättning är regionstabens avvikelse -39 mkr mot budget. Utan denna justering är avvikelsen -73 mkr. Orsaken till regionstabens avvikelse består av extraordinära inköpskostnader hänförliga till pandemin, nedskrivning av vindkraftverket med 9 mkr, byggnation av kliniskt träningscentrum, ökade personalkostnader kopplat till pandemin och att vissa lagerartiklar har köpts in utanför ordinarie avtal.

Bedömning

- Vi anser att regionstyrelsen haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen. Vi anser dock att fokus för styrelsens löpande uppföljningar har varit på regionövergripande nivå och i mindre grad på sitt eget förvaltningsområde.

7.3.5 Beslut om åtgärder

Revisionsfråga: Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?

Beslut om åtgärder vid styrelsemötet i april.

- Vid styrelsemötet i april när månadsrapporten för mars presenterades beslutade styrelsen att ge regiondirektören i uppdrag att föreslå intäktsökningar och/eller kostnadsbesparande åtgärder med tillhörande konsekvensbeskrivningar och återredovisa dessa vid styrelsens sammanträde i augusti. Utifrån styrelseprotokollet per augusti saknas en återredovisning avseende intäktsökningar och/eller kostnadsbesparande åtgärder.
- Styrelsen beslutade att riktade statsbidrag ska omfördelas från regionstyrelsen till den nämnd som är ansvarig för den verksamhet som statsbidraget avser och regiondirektören fick i uppdrag att återkomma till nästa styrelsemöte med förslag. Enligt regiondirektörens förslag vid nästkommande möte var att inför 2021 ska en sådan förändring ske, vilket också blev styrelsens beslut.

Beslut om åtgärder vid behandling av delårsrapport i maj

- Styrelsen beslutade att de extra kostnader coronapandemin orsakar region Jämtland Härjedalens sjukvård och övriga verksamheter ska redovisas separat i kommande delårsbokslut och årsredovisning. Utifrån en granskning av delårsrapport och årsredovisning har vi noterat att en särredovisning har gjorts avseende de kostnader som regionen söker om kostnadsersättning för, vilket inte är det samma som totala extra kostnader som pandemin medfört.
- Regiondirektören fick i uppdrag att komplettera tertialrapporter och delårsbokslut med budget, utfall och prognos per område inom regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden respektive regionala utvecklingsnämndens verksamhet. Vi granskning av delårsrapport och årsredovisning har vi inte sett att det skett någon sådan komplettering för hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden.

Bedömning

- Vi bedömer att regionstyrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål. Vi kan dock konstatera att vissa av besluten inte återredovisats i enlighet med uppdraget.
- Regionstaben har genomgående visat på underskott. De beslut som kopplas till den ekonomiska uppföljningen är på regionövergripande nivå och inte specifikt mot styrelsens förvaltningsområde som regionstaben.

7.3.6 Styrelsens arbete med internkontrollplan

Revisionsfråga: Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?

Enligt reglemente för intern kontroll och styrning ska styrelsen fastställa en internkontrollplan för sitt ansvarsområde. Enligt riktlinjen för intern styrning och kontroll¹ ska nämndernas internkontrollplaner följas upp två gånger per år, i maj och november.

Regionstyrelsen beslutade i maj om en internkontrollplan för 2020, vilket är betydligt senare än normalt. Orsaken till förseningen var att ett nytt arbetssätt var planerat att införas under 2020, men detta avstannade i samband med coronapandemin och en omstart fick göras utifrån befintlig metod.

I den internkontrollplan som styrelsen fastställt finns det sju risker och åtgärder beskrivna i planen. För varje kontrollåtgärd finns en ansvarig tjänsteman utsedd. Det saknas dock en beskrivning av hur risken kopplas till de mål som styrelsen har att förhålla sig till.

Planen följdes upp av styrelsen en gång under året, i november. Av uppföljningen framgår att mycket arbete pågår inom de områden som kontrolleras. Styrelsen beslutade om att godkänna uppföljningen.

Fördjupade granskningar

I granskningen av intern kontroll (REV/14/2020) framkom att riskanalysen inte kopplades mot styrelsens mål och att det fanns behov av att tydliggöra uppdrag och organisation för utvecklingen av styrelsens internkontrollarbete.

I granskningen av intern kontroll genomfördes fördjupningar inom lönehantering och at-testhantering.

För lönehantering framkom brister i form av avsaknad av dokumenterade rutiner sårbarhet vid nyckelpersoners frånvaro och avsaknad av processövergripande kontrollfunktioner.

För attesthantering handlade det om avsaknad av strukturerade kontroller utifrån en plan, bristande rutin för anmälan delegationsbeslut om beslutattest.

Uppsikt över nämndernas interna kontroll

Enligt reglementet för intern kontroll ska styrelsen ha uppsikt över nämndernas internkontrollarbete och göra en utvärdering om den interna kontrollen varit tillräcklig. Bedömningen avseende detta ska avges till regionfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Bedömningen om den interna kontrollen är tillräcklig och i enlighet med reglementet för intern kontroll och styrning ska ske för helår. Bedömningen ska dokumenteras i förvaltnings-/nämndernas uppföljningsrapporter. I bedömningen ingår att bedöma ändamålsenligheten av processen för intern styrning och kontroll samt hur tillämpningen har fungerat och vid behov föreslå förbättringsåtgärder. Förvaltningschefer ansvarar för att bedömningen rapporteras till nämnderna samt till regiondirektören som har rapportskyldighet till regionstyrelsen.²

I samband med utövande av uppsiktsplikten av hälso- och sjukvårdsnämnden i november framkom att den interna kontrollen för nämnden var bristfällig.

Någon uppsikt över Regionala utvecklingsnämnden (RUN) har inte genomförts och därmed inte heller någon bedömning av om RUN:s interna kontroll varit tillräcklig.

I årsredovisningen framgår bedömningen om att den interna kontrollen varit tillräcklig. Styrelsen beslutade i november att godkänna uppföljningen av internkontrollplanen.

---

¹ RS/598/2018

² Riktlinje för intern kontroll och styrning RS/598/2018

Bedömning

- Vi anser inte att den interna kontrollen för regionstyrelsen varit helt tillfredsställande. Upprättandet och uppföljning av internkontroll planen har inte genomförts i enlighet med reglemente och tillämpningsanvisningar.
- Vi ställer oss inte bakom bedömningen i årsredovisningen om att den interna kontrollen för 2020 varit tillräcklig. Både regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden har brustit i följsamheten till reglementet och riktlinjer.

7.3.7 Har styrelsen utövat uppsiktsplikten på ett tillfredsställande sätt

Enligt regionens regler för uppsiktsplikten³ utövar styrelsen sin uppsiktsplikt genom att ta del av protokoll, verksamhetsplaner, månads-, delårs- och årsrapporter, revisorernas granskningsrapporter, nämndernas uppföljning av den interna kontrollen, ägardirektiv eller motsvarande. Utöver detta kan styrelsen begära in skriftliga rapporter samt få muntliga redovisningar om uppföljning av mål och ekonomiskt resultat utifrån de mål som är satta av regionfullmäktige.

Regionstyrelsen ska årligen ta fram en plan för de nämnder, bolag stiftelser och föreningar som styrelsen avser utöva särskild uppsiktsplikt. Rapporteringen ska innehålla information om hur nämnd, bolag, stiftelse eller föreningen uppfyller sitt syfte och uppdrag utifrån gällande ägardirektiv, bolagsordning stadgar, samverkansavtal etc., samt hur de uppfyller sina övergripande mål utifrån vad fullmäktige beslutat.

Regionstyrelsen beslutade om en plan för uppsiktsplikt i januari 2020 där följande urval skulle ingå som fördjupningsärenden under året:

- Bostadsrättsföreningarna Åkerärtan, Lugnviks centrum och Torvalla centrum.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden
- Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken
- Länstrafiken AB
- Norrtåg AB
- Stiftelsen Jamtli

Hälso- och sjukvårdsnämnden

För 2019 riktades kritik mot att styrelsen brustit i sin uppsikt av hälso- och sjukvårdsnämnden. Kritiken handlade om att styrelsen borde ha agerat mer kraftfullt då hälso- och sjukvårdsnämnden under hela 2019 redovisade stora underskott.

Den 4 november 2020 genomförde regionstyrelsen en fördjupad uppföljning av hälso- och sjukvårdsnämnden. Av uppföljningen konstaterade styrelsen att hälso- och sjukvårdsnämnden hade en låg måluppfyllnad, inte klarade sitt ekonomiska åtagande, inte uppfyllde målen för tillgänglighet, inte uppnådde effekt av resultatförbättrande åtgärder och hade brister i den interna kontrollen. Styrelsen beslutade om att även nästa år hålla nämnden under särskild uppsikt.

---

³ Regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt Dnr: RS/2324/2016

Förstärkt uppsiktsplikt

Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i KL 10 kap. 2 § i kommunallagen att pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala befogenheten.

Vi kan konstatera att för 2020 har inte något sådant beslut fattats för Landstingsbostäder AB.

Utvärdering av uppsiktsplikten

Styrelsen ska utvärdera uppsiktsplikten. Detta ska göras i samband med att styrelsen antar sin plan för uppsikten. I utvärderingen ska framgå en sammanfattning av utförd uppsiktsplikt samt en redovisning av eventuella påpekande om brister eller behov av åtgärder som givits.

Styrelsen antog sin plan i januari 2020, men någon utvärdering avseende uppsiktsplikten för 2019 i samband med detta har vi inte kunnat ta del av.

Bedömning

- Regionstyrelsen har följt sin plan kopplat till uppsiktsplikten. Dock saknar vi ett särskilt beslut kopplat till den förstärkta uppsiktsplikten enligt kommunallagen för Landstingsbostäder AB.

7.3.8 Beredning av regionplanen

Den reviderade regionplanen som fullmäktige beslutat om i februari 2019 innehöll en underbalanserad budget för hela planeringsperioden, -214 mkr 2019. Det skäl till underbalansering som omnämndes i regionplanen var att regionen var i ekonomisk kris, vid ingången av 2019 var underskottet på 1,3 miljarder kronor inte var möjligt att vända till ett överskott från ett år till ett annat och att en underfinansierad budget skulle ge en mer rättvisande bild av ekonomin.

Vår bedömning var då att motiveringen till att underbalansera budgeten för 2019 inte har stöd i kommunallagen eller i förarbetena till lagen. I den reviderade regionsplanen som fastställdes av fullmäktige 2020-02-12 §15 överstiger intäkterna kostnaderna med 99,9 mkr.

I den budget som upprättats inför 2021 har en budget upprättats där intäkterna överstiger kostnaderna. Budgeterat resultat uppgår till 71 mkr.

Nedskrivning av underskott enligt balanskravet

I styrelsens beredning av budgeten för 2021 i september 2020 framgår att en nedskrivning av underskottet enligt balanskravet planerades ske till en nivå med det egna kapitalet 2020-12-31. Enligt årsredovisningen uppgår nedskrivningen till 727 mkr.

Skälet som anges för denna nedskrivning är att ett återställande av tidigare års underskott förutsätter att en ekonomi i balans uppnås samt att befintliga lagkrav uppnås. En plan ska tas fram för hur resterande belopp ska regleras inom den tid lagen föreskriver.

Enligt kommunallagen 11 kap 12 § ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom.

Enligt 11 kap. 13 § får fullmäktige besluta att reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl. Som synnerliga skäl hänvisas till de skäl som

anges för att underbalansera budgeten 11 kap. 5 § punkt 2. vilka är större kostnadskrävande omstruktureringar för att uppnå en god ekonomisk hushållning eller minskat behov av kommunala tjänster.

I propositionen om God ekonomisk hushållning finns följande uppräkningslista av vad som inte är synnerliga skäl för att inte reglera ett negativt balanskravsresultat; negativ befolkningstillväxt, hög arbetslöshet, förändringar av skatteintäkter, statsbidrag- och utjämningsssystemet eller faktorer som det bör finnas beredskap för.

Balanskravet och God ekonomisk hushållning

Balanskravet hör samman med God ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning handlar om att ha balans mellan inkomster och utgifter och att utöva verksamheten på ett ändamålsenligt och från ett ekonomiskt perspektiv tillfredsställande sätt.

I budgeten skall anges mål och riktlinjer som har betydelse för god ekonomisk hushållning (11 kap. 6 § kl). I budgeten skall det finnas en plan för verksamheten som skall innehålla mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att innehållet i målen och riktlinjerna är realistiska och innefattar handlingsberedskap.

Regionfullmäktige har inte fastställt några riktlinjer för God ekonomisk hushållning. För 2020 finns inga finansiella mål i budgeten.

Enligt propositionen om God ekonomisk hushållning är en viktig del i den finansiella målsättningen skuldsättningen på lång och kort sikt, mål för soliditet, finansieringsstrategi för pensioner och investeringar, in- och utbetalningar.

Bedömning

- Vi anser att styrelsen brustit i sin beredning av regionplanen för 2021 då de synnerliga skäl som man hänvisar till inte har stöd i kommunallagen.
- Balanskravet hänger samman med God ekonomisk hushållning. Dessa bör kopplas till riktlinjer för God ekonomisk hushållning, men regionen har inte fastställt några sådana riktlinjer. Vi saknar i beredningen av regionplanen en beskrivning av hur God ekonomisk hushållning uppnås genom denna nedskrivning av underskottet enligt balanskravet.

7.3.9 Dataskyddsombud

Revisionsfråga: Har nämnden utsett ett dataskyddsombud?

Varje styrelse och nämnd är personuppgiftsansvarig för sina verksamhetsområden. I ansvaret ingår att utse ett dataskyddsombud samt anmäla ombudets kontaktuppgifter till Integritetsskyddsmyndigheten.

Enligt Dataskyddsförordningen, som i maj 2018 ersatte Personuppgiftslagen, behöver organisationen självständigt bedriva ett aktivt dataskyddsarbete som inte leds av dataskyddsombudet. Det ställs också högre krav på att den som utses till dataskyddsombud måste ha en tillräcklig kunskap om dataskydd och ska utses på grundval av yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna. Ombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen och ska rapportera till organisationens ledning.

Dataskyddsförordningen ersätter personuppgiftslagen (PUL) den 25 maj 2018. De nya reglerna börjar då gälla direkt utan någon övergångsperiod. Reglerna om dataskyddsom-

bud (DSO) finns i artiklarna 37-39 i dataskyddsförordningen. Rollen som dataskyddsombud är inte samma som personuppgiftsombudet i nuvarande PUL. Det finns flera skillnader.

Styrelsen utsåg RS/547/2018 dataskyddsombud för regionstyrelsen. Av protokoll framgår att dataskyddsombudet anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten.

Det finns ett centralt utsett dataskyddsombud och biträdande dataskyddsombud som också omfattar regionstyrelsen.

Bedömning

- Regionstyrelsen har utsett dataskyddsombud.

7.4 MÅLUPPFYLLELSE

7.4.1 Mål för verksamhet och ekonomi

Revisionsfråga: När nämnden fastställda mål för verksamhet och ekonomi?

Av målbilagan till årsredovisningen återredovisas styrelsens 26 politiska resultatmål. Av dessa mål redovisas 7 av dessa ha uppnåtts. Efter den senaste revideringen av verksamhetsplanen har regionstyrelsen dock 24 politiska resultatmål och 14 mätetal. En återredovisning har gjorts av två mål som ströks vid den senaste revideringen. Ett av dessa mål redovisas som uppnått, ökade intäkter.

Inom strategin för länets utveckling redovisas tre av åtta resultatmål som uppnådda. Inom strategi för god vård redovisas tre av sju mål som uppnådda. Inget mål har nåtts inom strategi våra medarbetare och för verksamhetens resultat redovisas ett av fem mål ha uppnåtts. Dock har två av dessa mål strukits i samband med revideringen i september var av det ena redovisas som uppnått.

Bedömning

- Vi bedömer att regionstyrelsen inte har en tillfredsställande måluppfyllelse för verksamheten.

7.5 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentar
Intern kontroll		
Har styrelsen antagit en verksamhetsplan och budget för sin verksamhet?	Ja	Fastställandet av verksamhetsplan och skedde inte inom den tidsangivelse som framgår av den då gällande styrmodellen, och anmälan av verksamhetsplanen till fullmäktige gjordes först i juni 2020.
Finns resultatmål för styrelsens ekonomi och verksamhet som utgår från fullmäktiges viljeinriktning och prioritering?	Ja	Dock konstaterar vi att förekomsten av mätbara mål blivit färre under 2020.
Har styrelsen haft en uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet i enlighet med styrmodellen?	Ja	Vi anser dock att fokus för styrelsens löpande uppföljningar har varit på regionövergripande nivå och i mindre grad på sitt eget förvaltningsområde.

Har styrelsen fattat beslut om åtgärder vid avvikelser från budget och resultatmål?	Ja	Vissa besluten inte genomförts.
Har styrelsen vidtagit åtgärder utifrån föregående års grundläggande granskning?	Delvis	Uppsiktsplikten över hälso- och sjukvårdsnämnden har utvecklats. Brister avseende beredning av regionplanen kvarstår
Har styrelsen bedrivit ett systematiskt arbete med risker utifrån en fastställd internkontrollplan?	Nej	Upprättandet och uppföljning av internkontroll planen har inte genomförts i enlighet med regelverket
Har styrelsen utsett ett data-skyddsombud?	Ja	
Ändamålsenlighet/ Ekonomiskt tillfredsställande		
När styrelsen fastställda mål för verksamhet och ekonomi?	Delvis	Låg måluppfyllnad för verksamheten.
Ekonomiskt tillfredsställande		
Har styrelsen ett ekonomiskt resultat förenligt med budget?	Ja	Regionstyrelsen sammantaget når mål för ekonomi, men regionstaben uppvisar även 2020 ett underskott.

8 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (har givits möjlighet att) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

9 UNDERTECKNANDE

Projektledare:

Kvalitetssäkring:

Jan-Olov Undvall
Certifierad kommunal revisor

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

